

УДК 796.011

Огієнко М.М., Огієнко П.М., Лисенко Л.Л.,
Багінська О.В., Почтар О.М.

**ОПТИМІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ
НА ОСНОВІ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ТА КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ**

В даній статті подаються відомості про деякі сучасні педагогічні технології в фізичному вихованні, спрямовані на поліпшення навчання фізичним вправам, розвитку фізичних якостей, розвитку, збереження та зміцнення здоров'я та якісну професійну підготовку вчителя фізичної культури.

Ключові слова: оптимізація, фізичне виховання, функціональна система, педагогічні технології, професіограма вчителя фізичної культури.

Постановка проблеми. Проблемою роботи є підвищення ефективності впровадження педагогічних технологій у практику фізичного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фізичне виховання учнів загальноосвітньої школи в сучасних умовах передбачає успішне вирішення освітніх, виховних, оздоровчих і просвітницьких задач з метою забезпечення не тільки тимчасового адаптивного ефекту в фізичному розвитку, але і закладення передумов доцільного і компетентного використання занять фізичними вправами впродовж всього життя [2, 3, 6]. Останнє зумовлює необхідність формування в учнів цілісної системи уявлень про здоровий спосіб життя та методику самостійних занять фізичними вправами. Оптимальна фізична активність людини є основою збереження та зміцнення здоров'я, підвищення і стабільності працездатності людини (І.В. Муравов, 1989; Л.Г. Апанасенко, 1992; Э.Г. Булич, И.В. Муравов, 2003).

Такий підхід до фізичного виховання змушує переглянути традиційну практику наповнення процесу фізичного виховання різними інноваціями і визначити концептуальні положення високої дієвості не тільки окремих ланок фізичного виховання, а в цілому системи фізичного виховання в школі.

Звідси випливає нагальна потреба в поліпшенні професійної підготовки та визначенні провідних акцентів у формуванні науково-педагогічного світогляду вчителя фізичної культури.

Природно, що досконалість окремих педагогічних технологій, які можуть бути застосовані у фізичному вихованні, залишається завжди актуальною. Але їх успішна реалізація – це проблема. Компоненти системи фізичного виховання в школі (вчителі, учні, педагогічний колектив, середовище, методики (засоби, форми, методи, методичні прийоми), умови, навчально-допоміжне обладнання та інше) впливають по-різному на кінцевий результат, проте організація їх на основі теорії функціональних систем в управлінні адаптацією учнів до фізичного виховання може забезпечити зовсім інший за величиною і якістю позитивний пристосувальний результат.

З цією метою слід віддати провідну роль в організації фізичного виховання в школі, його оптимізацію вчителю фізичної культури. Саме він зможе ефективно впроваджувати інноваційні педагогічні технології в фізичне виховання учнів загальноосвітньої школи.

Мета – визначення напрямків оптимізації фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи.

Педагогічна технологія навчання руховим діям. Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що розробка педагогічних технологій – це об'єктивний процес, новий етап в еволюції освіти, на якому будуть переглянуті підходи до супроводу і забезпечення процесу природного розвитку людини [2, 3, 5].

Аналіз літературних джерел [2, 4, 6, 10] показує, що для побудови педагогічних технологій необхідно визначитись з концептуальними положеннями та принципами функціонування компонентів технології.

Педагогічна технологія навчання руховим діям у фізичному вихованні спирається на такі концептуальні положення, як:

- *Поєднання* фізичних вправ з умовами їх виконання при формуванні засобів педагогічного впливу адекватних педагогічній задачі.
- *Врахування* основних механізмів адаптації, як відновлення порушеного гомеостазу та управління за допомогою регулярного коректування рухової поведінки на основі зворотної інформації
- *Формування* функціональної системи технології навчання культурі рухів.
- *Акцентування* провідної ролі педагога.
- *Врахування* в процесі навчання руховим діям у фізичному вихованні впливу різноманітних дидактичних умов діяльності та залежності ефективності навчання від властивостей нервової системи, уваги і рухової пам'яті учнів, креативного підходу вчителя в управлінні процесом навчання, диференціації навчання за допомогою застосування вказаних умов діяльності [3].

Результати наших досліджень [4, 7] підтверджують те, що вирішення проблеми навчання руховим діям у фізичному вихованні можливе і більш ефективно при застосуванні моделювання різних умов навчальної діяльності (саморегуляції, наочності, режимів чергування роботи з відпочинком та інші) на основі принципу вибірково-варіативної дії та креативного, компетентного управління і дають підґрунтя для створення педагогічної технології, зміст якої представлено в табл. 1.

Спрямованість та співвідношення педагогічних управлінських впливів у реалізації педагогічної технології навчання руховим діям у фізичному вихованні характеризується різною динамікою діапазону впливу умов діяльності відповідно до структури навчання – поступове розширення частки саморегуляції і звуження педагогічних управлінських впливів ззовні.

Таким чином впровадження даної педагогічної технології вимагає від вчителя фізичної культури творчого підходу до вирішення педагогічних задач, компетентного використання різноманітних умов навчальної діяльності.

Таблиця 1

Педагогічні технології побудови алгоритму навчання культурі рухів у структурі навчання

Етап	Задачі	Алгоритмізація навчання
Початкового розумування	<i>Задача 1</i> <i>Сформувати логічну модель рухової дії, яка вивчається.</i> Пояснення, показ, уточнення уявлення учня, додаткові пояснення, графічне, пізніше звукове моделювання дії. Змагальний метод як тест, активізація.	
	<i>Задача 2</i> <i>Сформувати чуттєву модель рухової дії, яка вивчається</i> Виконання рухової дії цілісно або по частинах у залежності від її координаційної складності. Уточнення образу (виконання підвідних, підготовчих, імітаційних та спеціальних вправ з подальшим об'єднанням фаз рухової дії в цілісному виконанні). Можливе виконання цілісної рухової дії без зорової аферентації. Уточнення логічної моделі проговорюванням, уявленням (ідеомоторне тренування), налаштуванням на певну послідовність рухів. Вирішування певних задач дій у довільному режимі чергування роботи з відпочинком з переходом до серійного виконання рухових дій в режимі „А” – з метою утворення рухового уявлення про ритмову структуру рухової дії. Впевнившись, що учень в основному засвоїв схему рухової дії та ритм виконання цілісної рухової дії, потрібно перейти безпосередньо до учіння (безперервне якісне чи, по можливості кількісне коректування рухової поведінки). При цьому коректування поєднується з психологічним підкріпленням якості виконання рухової дії, активацією домінуючої мотивації, пошуком та вирішенням адекватних задач дії, порівнянням пропріоцептивних відчуттів.	

Етап	Задачі	Алгоритмізація навчання
Поглибленого розумування	<p><i>Задача 1</i> Закріпити чуттєво-логічну модель, сформувану рухове вміння</p> <p>Виконання цілісної рухової дії в умовах зорової та беззорової аферентації, в уроці з режимом „В” (виконання вправ у фазі суперкомпенсації), вирішування задач дії, спрямованих на регуляцію найбільш керованого параметру рухової координації, підкріпленню вдалих спроб та коректуванні рухової поведінки для виправлення грубих помилок. Кількість повторень при цьому повинна бути, орієнтовно, до появи трьохкратного стабільно правильного виконання (зазубрювання не допускати).</p> <p>Змагальний метод як тест, активізація.</p> <p>Урок з режимом „А” (виконання вправ у фазі недовідновлення) з однократним чи серійним повторенням рухової дії служить діагностуванням міцності сформованого рухового вміння. Якщо виявиться, що воно крихке, потрібно повернутись до умов наочності в уроці з режимом „В” та задачами дії, спрямованими на регуляцію силового ПРК, як підґрунтя в побудові ритмової структури рухової дії.</p> <p>Дозування уроків і вправ в уроці визначається показниками функціонального психофізіологічного стану учня та рівнем якості сформованого рухового вміння. При цьому потрібна активація навчального процесу за допомогою принципів: вибіркової, варіативності, прогресування адаптивних ефектів, керованості, повторності вправ у різних умовах, спряженості (забезпечення додаткового розвитку різнобічних сторін функціональної підготовленості учнів).</p>	
	<p><i>Задача 1</i> Досягти досконалої техніки виконання рухової дії на рівні рухової навички</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ усунення недоліків функціональної підготовленості; ▪ застосування режимів чергування роботи з відпочинком „В” та „А” в різних комбінаціях, як адаптування техніки рухів до різних функціональних станів; ▪ чергування умов саморегуляції і педагогічних впливів ззовні; ▪ підсилення адаптації задачами дії; ▪ контролювання міцності та надійності рухової навички; ▪ тренування, переважно в умовах саморегуляції (при зоровому та без зоровому контролі, уроки з режимами чергування роботи з відпочинком „А”, „В”, змагальний метод); ▪ виправлення помилок (повернення до наочності) з кількісним коректуванням рухової поведінки та підкріпленням. <p><i>Задача 2</i> Досягти досконалої майстерності виконання рухової дії в різноманітних умовах діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ моделі уроків з заздалегідь відомою дією (режим „А”, „В”); ▪ змагальний метод; ▪ різні функціональні стани; ▪ застосування перешкод. 	
Закріплення та удосконалення		

Педагогічна технологія особистісно орієнтованого навчання руховим діям. Впровадження в практику особистісно орієнтованого навчання руховим діям з урахуванням індивідуально-типологічних властивостей нервової системи дітей в роботу загальноосвітньої школи дасть можливість підвищити якість навчання кожної дитини через створення умов для розвитку її задатків, суттєво зменшити біологічну та соціальну „ціну” адаптації та сформувати здоров’я дитини.

Це зумовлює необхідність удосконалення системи фізичного виховання навчальних закладів; оптимізацію процесу організації навчання; створення інтеграції між окремими формами організації фізичного виховання; забезпечення розробки та реалізації педагогічної технології особистісно орієнтованого навчання; формування творчої позиції та взаємодії вчителя фізичної культури з педколективом та батьками, співпраці дошкільних навчальних закладів зі школою, що дозволить досягти більш значущих результатів в управлінні процесом особистісно орієнтованого навчання руховим діям та в індивідуальному розвитку дитини [1].

Педагогічна технологія формування основ здоров'я. В результаті проведених багаторічних досліджень впливу регулярних занять фізичною культурою на організм дітей шкільного віку виявлено, що цілеспрямовані, регулярні оздоровчі заняття фізичними вправами позитивно впливають на фізичний розвиток та формування і збереження здоров'я школярів.

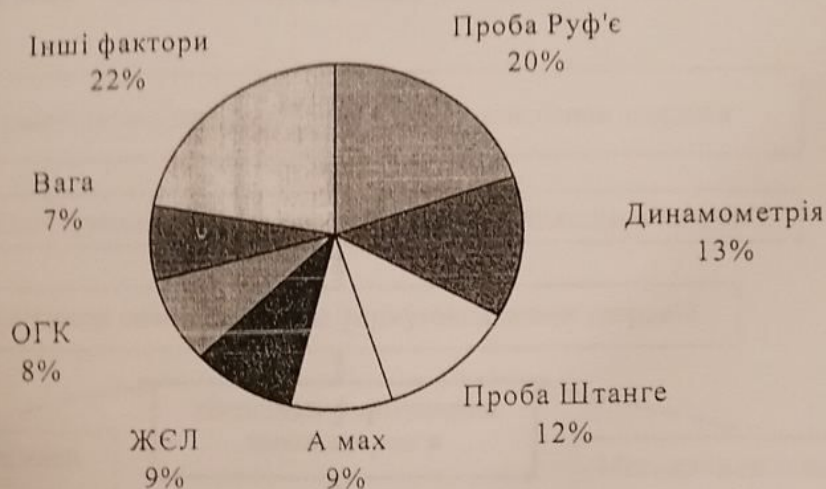


Рис. 1. Рейтинг показників розвитку організму школярів у формуванні основ здоров'я (за результатами факторного аналізу)

В результаті факторного аналізу показників здоров'я школярів (рис. 1) виявлено, що найбільш вагомими факторами здоров'я є критерії: резерву й економізації функції серцево-судинної системи (показник індексу Руф'є) (Л.Г. Апанасенко, 1992); м'язової сили (динамометрія сильнішої руки); резервів функції зовнішнього дихання (показник проби Штанге, ЖСЛ); функціонального стану опорно-рухового апарату та розвитку координаційних здібностей (показник частотно-амплітудних характеристик переміщення ЗЦМ тіла); соматичної складової здоров'я (антропометричні показники).

В результаті дослідження впливу регулярних, цілеспрямованих занять фізичними вправами на показники провідних критеріїв оцінки здоров'я виявлено відмінності у фізичному розвитку, стані здоров'я та рівні прояву координаційних здібностей дітей, які відвідують різні за змістом позаурочні заняття з фізичної культури. Достовірність різниці між досліджуваними групами виявлена за показниками м'язової сили (динамометрія кисті), фізичної працездатності (індекс Руф'є), постави (плечовий індекс), прояву координаційних здібностей (співвідношення частотно-амплітудних характеристик коливань ЗЦМ тіла), рівню резистентності організму негативним зовнішнім впливам (захворюваність) та, що звертає на себе увагу, комплексної оцінки стану здоров'я (за методикою Л.Г. Апанасенка) ($p < 0,05 - 0,001$) (кращі показники продемонстрували діти, які відвідують позаурочні заняття з фізичної культури, секції та спортивні групи), що обумовлено впливом регулярних специфічних фізичних навантажень.

Результати порівняльного аналізу показників розвитку та здоров'я дітей різних вікових груп ($p < 0,05$) дали можливість виявити позитивний кумулятивний ефект від регулярних, цілеспрямованих занять фізичними вправами на формування та розвиток організму школярів, окреслити вікові норми та особливості функціонування систем організму, фізичного розвитку та здоров'я.

На підставі отриманих даних було теоретично обґрунтовано концепцію розробки методики формування основ здоров'я дітей початкової школи в процесі позаурочних занять

фізичними вправами, яка спирається на теорії управління, адаптації, функціональних систем, освіти і навчання та діалектичну розробку моделей спеціально організованого навчально-виховного процесу (рис. 2). Визначені принципи реалізації методики, розроблений її зміст на прикладі занять з художньої гімнастики. Створена система адекватно оптимальної програми рухової поведінки для формування основ здоров'я дівчаток початкової школи та встановлено, що технологія їх побудови проектується виходячи з наукової концепції та конкретних умов й орієнтується на заданий, а не ймовірний результат.

Виявлено, провідну роль педагога для ефективного управління процесом формування здоров'я та підсилення адаптації організму дівчаток початкової школи до фізичних навантажень.

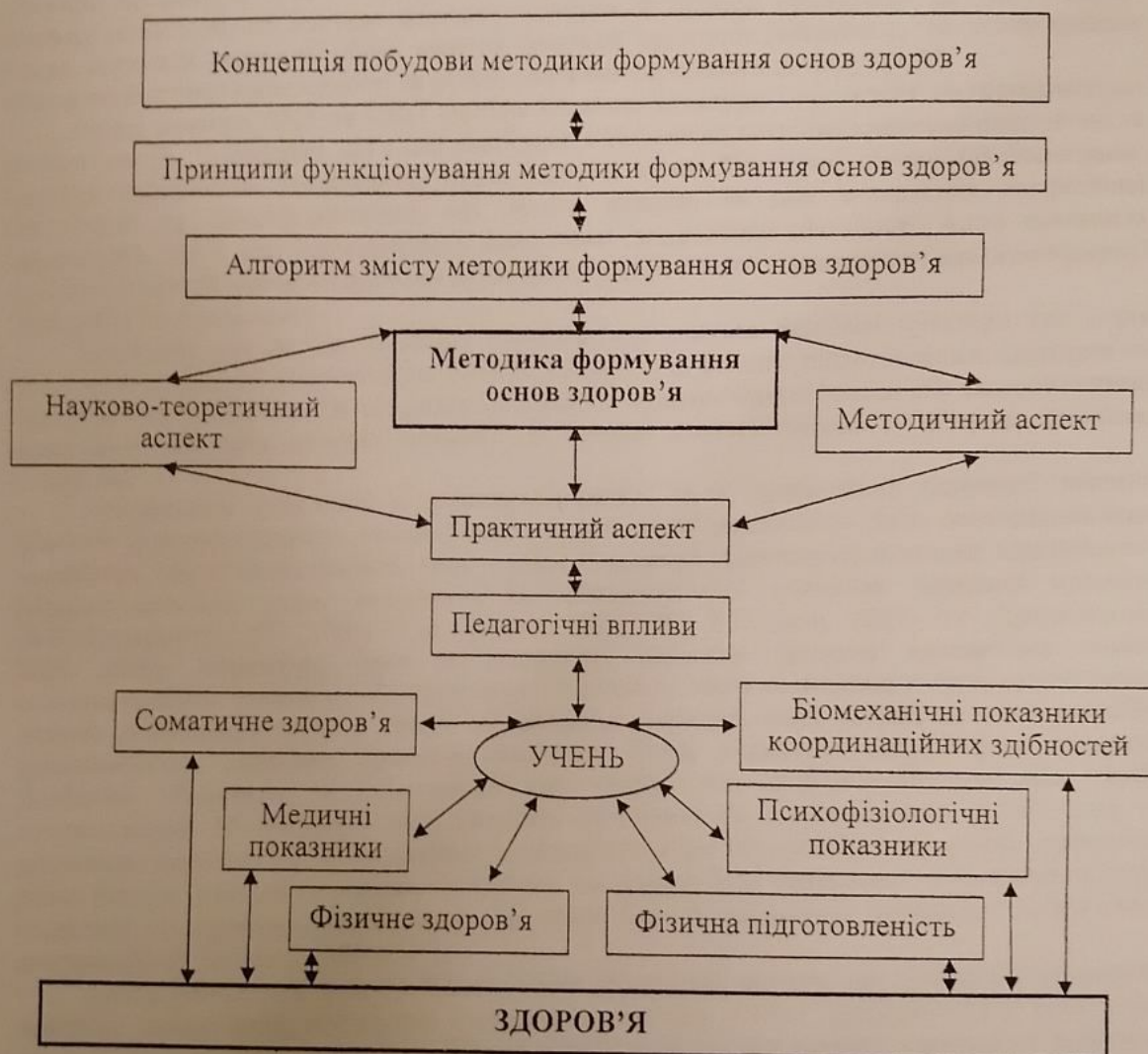


Рис. 2. Структура теоретико-методичних передумов побудови методики формування основ здоров'я дівчаток початкової школи

На основі лонгітюдних досліджень [9] визначені шляхи вдосконалення системи формування основ здоров'я дівчаток початкової школи та обґрунтовано нову модель функціональної системи позаурочної системи з фізичної культури, в напрямку досягнення позитивного ефекту у формуванні основ здоров'я школярів.

Таким чином суть рекомендованої технології полягає у формуванні основ здоров'я дівчаток початкової школи в процесі регулярних та цілеспрямованих позаурочних занять фізичними вправами за умов дотримання вимог образу здорового життя.

Передумови до побудови педагогічної технології професійної підготовки вчителів фізичної культури. Очевидно, що для ефективного впровадження інновацій типу педагогічних технологій у практику професійної діяльності вчителя фізичної культури необхідний адекватний рівень професійної підготовки випускника факультету фізичного виховання, інакше інновації так і залишаться „до запитання” або будуть застосовані не ефективно, що нівелює довіру до їх практичної значущості.

Звіден впливає проблема підготовки конкурентноздатного на ринку праці фахівця фізичної культури. Для формування освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та програми професійної підготовки (ППП) вчителя фізичної культури необхідно мати певну ідеальну модель образу вчителя фізичної культури. У процесі прямування до такого зразка можна отримати реальний образ вчителя фізичної культури (наприклад, як сплав кращих зразків педагогічної майстерності на основі вивчення передового досвіду) [7, 8].

Аналіз наявних ОКХ та ППП вчителя фізичної культури і проведені експериментальні дослідження [5, 7] показали, що в них відображені безумовно потрібні соціально-педагогічні та психолого-педагогічні компоненти, проте відсутні певні біологічні ознаки професіограми: фізіологічні та психофізіологічні, які досить важливі як для визначення професійної придатності, так і для безпосередньої практичної професійної діяльності. Адже виконання трудових операцій вчителем фізичної культури потребує певної відповідності вимогам професії (загальним та спеціальним).

Очевидно, що як для освоєння спеціальності вчителя фізичної культури так і для практичної діяльності важливо бути фізично розвинутим, фізично підготовленим, здоровим чи принаймні життєздатним. Це визначається певними медико-педагогічними або валеологічними критеріями „здоров'я здорової людини” (за тріадою екології людини – фізичне, психічне, соціальне).

Адекватність поведінки в суспільстві взагалі та в професійній діяльності вчителя фізичної культури зокрема певним чином визначається реалізацією його психодинамічних здатностей, біологічною основою яких є певне поєднання (комплекси) основних властивостей нервової системи: сили, рухливості та зрівноваженості основних нервових процесів (Н.В. Макаренко, 1987, 1991; П.М. Огієнко, 1990-1992; Е.П. Ільїн, 2004; А.К. Дроздовский, 2005, 2006). Параметри сили та рухливості нервових процесів вважаються доволі консервативними ознаками, обумовленими генетично і мало підвладними тренуванню (вони можуть змінюватися лише в строго визначеному діапазоні, який відповідає нормі реакції). Зрівноваженість нервових процесів, очевидно, більш підвладна педагогічним впливам. Дисбаланс збудження та гальмування при потребі чи великому бажанні може бути компенсований до потрібної міри засобами виховання та самовиховання. А ось сила та рухливість нервових процесів вчителя фізичної культури повинні бути не нижчі середнього рівня, інакше й результативність практичної діяльності буде невисокою, й особистість буде потерпати від пролонгованого стресу. Це може бути передумовою неуспішної професійної адаптації (П.М. Огієнко, 1989-1991).

Аналіз результатів власних багаторічних досліджень показав, що успішніше виконують програму професійної підготовки студенти з високим рівнем функціональної рухливості нервових процесів (продуктивність пізнавальної діяльності при наявності адекватної мотивації у них достовірно вища). Ця ж властивість, як правило, сприяє швидшому прогресуванню в професійному становленні та самовихованні вчителя фізичної культури, полегшує певним чином спілкування з учнями та колегами. Стабільність та надійність в адаптації до незвичних умов навчальної та спортивної діяльності демонструють переважно студенти з достатньою силою нервових процесів. Як показали обстеження студентів та вчителів-практиків, це не обов'язково високий рівень працездатності головного мозку, частіше це сила нервових процесів від середньо-слабкої до середньої варіації (в силу об'єктивних та суб'єктивних умов на освоєння вчительської спеціальності орієнтуються в переважній більшості випадків кандидати з невеликою силою нервових процесів, з великою віддають перевагу іншій діяльності). Вимога професії вчителя до чутливості нервової системи (професійна діяльність пов'язана зі специфічним об'єктом педагогічного впливу – дітьми різного віку, статі, характеру, темпераменту, стану здоров'я, соціального положення) певним чином входить у

протиріччя з сильною нервовою системою. Більшості досліджених була характерна зрівноваженість нервових процесів, в усякому разі в зовнішніх проявах (нині ми можемо досить приблизно судити про цю властивість нервових процесів, бо достовірної методики визначення її до цих пір не презентовано (М.В. Макаренко, 1991)), лише в поодиноких випадках траплялися кандидати з різко вираженою незрівноваженістю нервових процесів. В різних навчально-виховних ситуаціях професійної підготовки кожен студент пристосовується з використанням притаманних саме йому співвідношень вираженості особистісних психологічних якостей (так званих психодинамічних функцій), які відповідним чином зумовлюють характер і вектор поведінки. Це проявляється у формуванні індивідуального стилю діяльності в адаптації до умов професійної підготовки (стихійному чи свідомо цілеспрямованому). Індивідуальний стиль діяльності певним чином полегшує процес пристосування і зменшує ризик професійних захворювань стресогенної етології (компенсує негативні ефекти адаптації). Проте не у всіх випадках компенсація може бути адекватною.

Таким чином, у професіограмі вчителя фізичної культури повинно значитися принаймні: має бути зрівноваженим, мати працездатність головного мозку (силу нервових процесів) не нижчу середньої, рухливість нервових процесів – середню або високу. Крім того, необхідними психофізіологічними якостями для вчителя фізичної культури мають бути добре розвинута короткочасна та тривала пам'ять: зорова, слухова, моторна; висока здатність до концентрації та переключення уваги; висока здатність до продуктивного мислення, швидкого сприйняття інформації із зовні й мобілізації з пам'яті, точної переробки її та своєчасної реалізації.

Зрозуміло, що дані вимоги адресовані кандидатам на професійну підготовку вчителя фізичної культури, які мають намір працювати „на всі 100”. В реальних умовах такий режим чергування праці з відпочинком підтримувати не вдається. Тому ми, як правило, маємо справу з більшою чи меншою відповідністю реальних вчителів фізичної культури вимогам професіограми, ОКХ та ППП (моделі ідеального образу вчителя фізичної культури).

Таким чином, на нашу думку, підвищення ступеня відповідності моделі ідеального вчителя фізичної культури шляхом застосування психофізіологічного відбору та професійної адаптації для оптимізації професійної підготовки вчителя фізичної культури могло б суттєво збільшити шанси на реальне практичне застосування інноваційних педагогічних технологій у фізичному вихованні учнів СШ.

Отже, одним із пріоритетних напрямків оптимізації системи фізичного виховання школярів є підвищення професійної підготовленості вчителя фізичної культури, здатного ефективно впроваджувати сучасні інноваційні технології на основі компетентнісного підходу.

Висновки

1 Для ефективного впровадження наведених педагогічних технологій актуалізується підвищення компетенції вчителя фізичної культури, як еталон досвіду дій, знань, умінь та навичок, творчості, емоційно-ціннісної діяльності, який встановлює суспільство в його професійній підготовці, а також креативність та практичні управлінські вміння. Для цього доцільно проводити не лише професійну орієнтацію, а й професійний відбір (слід знайти здатних бути таким вчителем) та забезпечити відповідну технологію професійної підготовки вчителя.

2 Для реалізації концептуальних положень професійної підготовки вчителя фізичної культури слід: а) активувати розробку досконалих педагогічних технологій (інновації, які характерні для даного періоду розвитку суспільства); б) забезпечити якісну професійну підготовку вчителя фізичної культури (адекватну сучасним вимогам ринку праці); в) активно формувати науково-педагогічний світогляд вчителя фізичної культури та вміння креативно і ефективно впроваджувати педагогічні технології в практику фізичного виховання; г) з метою забезпечення оптимізації системи фізичного виховання в загальноосвітній школі, поряд з розробкою педагогічних технологій та поліпшенням професійної підготовки вчителів фізичної культури, слід активізувати створення відповідних умов для впровадження інноваційних педагогічних технологій.

Перспективи подальших досліджень ми бачимо в розробці алгоритму педагогічних технологій професійної підготовки вчителя фізичної культури як оператора в управлінні фізичним вихованням в загальноосвітній школі.

Література

1. Багінська О.В. Особистісно орієнтоване навчання руховим діям дітей 5–6 років в умовах дошкільного навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я) / О.В. Багінська. – К., 2008. – 20 с.
2. Бондар В. І. Дидактика : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Володимир Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
3. Лисенко Л.Л. Педагогічні технології навчання культурі рухів дівчат 10-12 років : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я) / Л.Л. Лисенко. – К., 2008. – 20 с.
4. Лисенко Л.Л. Побудова педагогічних технологій навчання культурі рухів у фізичному вихованні / Лисенко Л.Л., Огієнко М.М. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 64. Серія: педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт – Чернігів: ЧДПУ, 2009. – № 64. – Т. 1. – С. 163-167.
5. Огієнко П. Н. Методы психофизиологического отбора учителей. В сб. Индивидуальные психофизиологические особенности человека и профессиональная деятельность. Тезисы докладов, ч. 2. Черкассы, 13–15 ноября 1991 г. – Киев – Черкассы, 1991. – С. 96-98.
6. Огієнко М.М. До поліпшення професійної підготовки вчителя фізичної культури / Огієнко М.М., Олійник В.М., Світенок В.І., Гавриш В.П., Дедух В.А., Огієнко П.М., Лисенко Л.Л. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 16. Серія: педагогічні науки: Збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2002. – № 16. – С. 55-58.
7. Огієнко П.М. Вивчення діяльності і особистості спеціалістів з фізичної культури як один із факторів визначення мети, змісту і особливостей навчання на факультеті фізичного виховання. У зб. Співробітництво вузу і школи – найважливіша умова підготовки вчителя. Тези доповідей обласної науково-методичної конференції. Чернігів, 1990. – Чернігів, ЧДП, 1990. – С. 125-127.
8. Огієнко П.М. Вчитель як оператор біокібернетичної системи „вчитель-учень-середовище” / Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 16: Серія: педагогічні науки: Збірник. – Чернігів: Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2002. – С. 47-49.
9. Почтар О.М. Шляхи оптимізації професійно-педагогічної підготовки вчителів фізичної культури в аспекті збереження здоров'я школярів / О.М. Почтар // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Випуск 14: збірник наукових праць / За ред. О.В. Тимошенка. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – С. 177–180.
10. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии : учеб. пособие / Г.К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.

Ogienko M., Ogienko P., Lysenko L., Baginska O., Pochtar O.

SECONDARY SCHOOL PUPIL'S PHYSICAL TRAINING OPTIMIZATION ON BASIS OF INNOVATION PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES INCULCATION AND APPROACH OF COMPETENCE

In this article is given the information about some pedagogical technologies in physical training, directed on the improvement physical exercises teaching, physical qualities development, improvement, preservation and strengthen of health and quality professional preparation physical culture teachers.

Key words: optimization, physical training, functional system, pedagogical technologies, professiogram of physical culture teacher.

Стаття надійшла до редакції 20.11.2009 р.